

SAKRÄTT

Kriterier för sakrättsligt skydd

- 2019 - Beviskrav och bevisvärdering i tvistemål om bättre rätt till utmätt lös egendom (I–III) (Rättsfall: NJA 1983 s. 436, NJA 1983 s. 553, NJA 1986 s. 115, NJA 1987 s. 500, NJA 1992 s. 363 I–III, NJA 1999 s. 594, NJA 2008 s. 444 & NJA 2014 s. 578).
- 2018 - Registrerad bilägare ansågs trots köpeavtal ej ha visat äganderätt till bil i fd. partners besittning; Bl.a. om möjlighet till sänkt beviskrav avseende bättre rätt till lös egendom mellan närstående och makar.
- 2018 - Dödsbo ansågs ej ha visat förvärv av sjöbod eller bättre rätt till densamma oavsett hur det påstådda förvärvet ska klassificeras; Bl.a. om bevisbördan för bättre rätt, specifikation och utredning avseende återuppbyggnad med nytt material.
- 2017 - Ersättning från en olycksfallsförsäkring och en trafikskadeförsäkring har satts in på ett bankkonto. Fråga om skydd mot utmätning (Rättsfall: NJA 2017 s. 754).
- 2017 - Påstådd ägare till bil ansågs ej ha visat att ägandepresumtionen som följer med registrering i vägtrafikregistret hade brutits genom bevisning om omständigheterna vid köpetillfället. 2017 - Överlåtare ansågs ej ha visat bättre rätt till aktier på grund av att parterna särskilt avtalat om att överlåtaren även fortsättningsvis skulle vara "dold aktieägare" och därmed aldrig obligationsrättsligt frånhänt sig aktierna - överlåtaren ansågs inte ha förmått framlägga bevisning som "rubbar värdet" av säljarens bevisning om aktieöverlåtelsen; Bl.a. om obligationsrättslig avgränsning i samband med aktieöverlåtelse, betydelsen av anteckningar om aktieäggande i aktieboken och parternas agerande utåt.
- 2016 - Köpare av bostadsrätt ansågs ha visat att förvärvet var sakrättsligt giltigt och skyddat mot utmätning trots att föreningen inte hade beslutat om medlemskap vid tiden för utmätningen.
- 2016 - Pantsättning av fordran på visst jordbruksstöd. Sakrättsligt skydd för panten har uppkommit redan vid ansökningen om stödet och denuntiationen

- 2016 - Bilköpare som tecknat försäkring ansågs ha visat att han var ägare enligt försäkringsvillkoren, trots att förvärvet inte var sakrättsligt skyddat.
- 2015 - SKV jämte konkursborgenär ansågs ej ha visat grunder för utmätning av bergtruckar enligt bl.a. 4 kap. 17-18 §§ UB, inte heller förelåg sådana förutsättningar som i undantagsfall kan medföra hävning av exekutiv försäljning pga. ond tro; Bl.a. om bolags besittning till egendom beroende på säte eller ambulerande verksamhet, medelbar besittning till egendom pga. gemensam bolagsrepresentant och rådighetsavskärande vid närståendetransaktioner mellan bolag.
- 2014 - Fd. sambo ansågs ej ha visat att genomgripande reovering av skepp har bekostats på sådant sätt som medför äganderättsövergång, trots att skeppet enligt rätten får anses ha fått ny identitet; Bl.a. om bevisbörla och beviskrav för förvärv genom specifikation, accession eller annars sammanfogande.
- 2014 - Kärandena var ägare till en timmerstuga belägen på Kronans överloppsmark. Andra personer har förvärvat en fastighet till vilken den aktuella stugan i köpehandlingen upptagits som tillhör. Dessa personer har därefter rivit stugan, som inte var i användbart skick, och återuppbyggt den. Svarandena har senare förvärvat fastigheten. Då bearbetningen av stugan har ansetts vara så genomgripande att svarandena förvärvat äganderätten till den genom s.k. specifikation, har kärandenas talan om bättre rätt till stugan och om handräckning lämnats utan bifall (Rättsfall: NJA 1934 s. 29; NJA 1952 s. 407).
- 2013 - Fastighetsägare ansågs ej ha visat att mur på den egna fastigheten ägdes av grannen, trots att grannen i och för sig kunde ha ansetts äga muren på grund av fastighetsköp för många år sedan; Bl.a. om utslocknad sakrätt till lös egendom.
- 2012 - I ett utmätningsmål gör ett ombud gällande att han har rätt före utmätningsborgenärerna till influtna medel avseende rättegångskostnad som hade betalats in i utmätningsärende av hans klients motparter. Rättegångsfullmakt för motpartsombudet har inte ansetts ge behörighet att ta emot underrättelse om förvärv av fordran på rättegångskostnaden. Ombudet har inte heller ansetts ha rätt till medlen på grund av direktkravs rätt.

- 2012 - Borgenär ansågs ej ha visat att pantsättning av företagshypoteksbrev var giltig, eftersom pantsättaren var den som förvarat hypoteksbrevet; Bl.a. om betydelsen att överlämna pantbrev, praktiska möjligheter till detta, ett tillräckligt eget intresse av att hålla fast vid transaktionen och frånvaron av ett skriftligt pantavtal
- 2012 - Dröjsmål med avskiljande enligt lagen (1944:181) om redovisningsmedel föreligger normalt om avskiljandet sker senare än efter ett par dagar. Detta har ansetts gälla även när det varit fråga om en privatperson som vid ett enstaka tillfälle för familjemedlemmars räkning innehåft medel med redovisningsskyldighet. Även fråga om bevisbörla och beviskrav beträffandesolvans vid avskiljande av redovisningsmedel.
- 2010 - En giltig hävning av en överlåtelse av patent leder till en sakrättsligt skyddad återgång av patentet utan något tillkommande sakrättsligt moment. Om hävningen sker före köparens konkurs påverkas det sakrättsliga skyddet inte av att köparen medgettts rätt att förfoga över patentet före betalning av köpeskillingen
- 2010 - Kyrkan i Näs på södra Gotland sägs ha uppförts år 1182. Vid samma tid skänktes en fastighet till prästens försörjning av socknens självägande bönder. Frågan har nu uppkommit vem som äger fastigheten.
- 2010 - Ett bolag, som förvärvat en fordran och denuntierat gäldenären därom, bevakade först fordran i gäldenärens konkurs. Sedan återkallade bolaget sin bevakning, varpå utdelningen avseende fordran i stället tillkom överlåtaren av densamma. Bolaget gjorde därefter gällande att fordran, och således överlåtarens rätt till utdelning, var sakrättsligt skyddad gentemot dennes borgenärer. Hovrätten har emellertid funnit att såväl konkursrättsliga som sakrättsliga överväganden medför att verkan av denuntiationen har upphört och att utdelningen inte är skyddad gentemot överlåtarens borgenärer (Rättsfall: NJA 2007 s. 736)
- 2010 - Gåvotagare som inte avskiljt byggnader som utgjorde lös egendom ansågs ej ha visat bättre rätt till byggnaderna gentemot fastighetsägarens borgenärer; Bl.a. om sakrättsliga konsekvenser av fastighetsklyvning samt villkor för sakrättsligt skydd av gåva.
- 2010 - Ett bolag, som förvärvat en fordran och denuntierat gäldenären därom, bevakade först fordran i gäldenärens konkurs. Sedan återkallade bolaget sin bevakning, varpå utdelningen avseende fordran i stället tillkom överlåtaren av densamma. Bolaget gjorde därefter gällande att fordran, och

således överlåtarens rätt till utdelning, var sakrättsligt skyddad gentemot dennes borgenärer. Hovrätten har emellertid funnit att såväl konkursrättsliga som sakrättsliga överväganden medför att verkan av denuntiationen har upphört och att utdelningen inte är skyddad gentemot överlåtarens borgenärer (Rättsfall: NJA 2007 s. 736).

- 2010 - En person som köpt en bil på avbetalning med återtagande- och äganderättsförbehåll sålde bilen vidare innan skulden på bilen var betald. Den nye köparen tecknade vagnskadeförsäkring för bilen. Eftersom avbetalningsköparens skuld inte betalades sade avbetalningssäljaren upp krediten och krävde tillbaka bilen från den nye köparen, som förutsatts vid förvärvet inte ha varit i god tro. Bilen förstördes genom brand när den nye köparen fortfarande hade bilen i sin besittning. Han har inte ansetts som verklig ägare av bilen i försäkringsvillkorens mening (Rättsfall: NJA 1975 s. 222, NJA 2001 s. 750, NJA 2006 s. 53, NJA 2008 s. 668 och NJA 2009 s. 244).
- 2010 - Ett avtal mellan A och B om köp av motorcyklar på kredit, utan återtagandeförbehåll, hävdades därför att köparen A (en återförsäljare) inte betalade skulden i vederbörlig ordning. Motorcyklarna, som enligt avtal mellan parterna lämnades kvar i A:s besittning för att säljas i kommission, hämtades av B dagarna innan A försattes i konkurs. Transaktionen har ansetts innebära att A betalade sin skuld med motorcyklarna, dvs. med osedvanliga betalningsmedel. Trots att B registrerats som ägare i fordonsregistret och registreringsskyltar och registreringshandlingar överlämnats till B tidigare än tre månader före fristdagen, har betalningen kunnat återvinnas eftersom varken tradition till B eller registrering enligt lösöreköpslagen skett före denna tidpunkt (Rättsfall: NJA 1932 s. 292, NJA 1932 s. 755, NJA 2007 s. 413 och NJA 2008 s. 684).
- 2009 - Överföring av mönsterregistrering på grund av bättre rätt till formgivarrätt.
- 2009 - [Särskilt Håstads tillägg] Att en leasegivare tillåter leasetagaren att förfoga över leasingobjektet hindrar inte i sig att leasegivaren har separationsrätt till leasingobjekt, om förfoganderätten inte utnyttjats.
- 2008 - Ett företag sålde lösöre till ett finansbolag och överlämnade lösöret till en finansbolagets leasetagare, som var ett helägt dotterbolag till säljaren och som hade säljarens ägare som styrelseledamot och firmatecknare. Säljaren har ansetts ha blivit i tillräcklig grad avskuren från sin rådighet över

leasingobjektet, så att finansbolaget fått skydd mot säljarens konkursborgenärer. (Rättsfall: NJA 2007 s. 413).

- 2008 - Sedan en båt har tagits i beslag under en förundersökning angående stöld, har undersökningsledaren enligt 27 kap. 4 a § rättegångsbalken beslutat att lämna ut båten till målsäganden. Fråga vid prövning enligt 6 § andra stycket om det kan anses uppenbart att målsäganden har bättre rätt till båten och i vad mån en invändning om retentionsrätt till säkerhet för ersättning för förbättringskostnader kan beaktas.
- 2007 - En hyresgäst har överlåtit lösören till fastighetsägaren men behållit besittningen till egendomen. Fastighetsägaren har ansetts skyddad mot hyresgästens konkursborgenärer redan genom avtalet, eftersom lösörena genom avtalet blivit tillbehör till hans fasta egendom.
- 2007 - Inkråmet och firman har överlåtit från ett aktiebolag till ett annat, vilka haft en gemensam representant. Det överlåtande bolagets rådighet över tillgångarna har ändå ansetts avskuren, och detta har ansetts vara tillräckligt för att ge det förvärvande bolaget skydd mot överlåtarens borgenärer (Rättsfall: NJA 1926 s. 281, NJA 1937 s. 579, NJA 1949 s. 164, NJA 1958 s. 422, NJA 1972 s. 246, NJA 1975 s. 638, NJA 1979 s. 769, NJA 1980 s. 197, NJA 1986 s. 217, NJA 1986 s. 409, NJA 1988 s. 86, NJA 1989 s. 671, NJA 1995 s. 367, NJA 1996 s. 52, NJA 1998 s. 545, NJA 2000 s. 88 och NJA 2007 s. 9).
- 2006 - Den till vilken en fordran enligt en remburs har överlåtit har ansetts ha bättre rätt till fordringsbeloppet än den ursprunglige borgenärens, dvs. rembursens beneficiaries, konkursbo. Även fråga om tillämpning av 55 kap. 13 § st. 1 rättegångsbalken (Rättsfall: NJA 1973 s. 635, NJA 1978 s. 728, NJA 1982 s. 900 och NJA 2002 s. 244).
- 2005 - A köper en båt av B. Innan köpet blir sakrättsligt skyddat utmäts båten för B:s skulder och säljs på exekutiv auktion till C. A väcker talan mot C och begär att få ut båten mot lösen i enlighet med reglerna i lagen (1986:796) om godtrosförvärv av lösöre. Talan har ogillats. 14 kap. 2 § utsökningsbalken.
- 2000 - Ett bolags upplåtelse av företagshypotek har ansetts bli sakrättsligt gällande när företagshypoteksbrevet överlämnades till panthavaren, trots att denne också var företrädare för bolaget

- 1998 - En person överlät genom gåvor andelar i en segelbåt som befann sig i överlåtarens och förvärvarens sambesittning. Då överlåtaren haft kvar äganderätt till andel i båten har förvärvaren ansetts bli skyddad mot överlåtarens borgenärer redan i och med överlåtelseavtalet. 4 kap 19 § 2 st UB (Jfr 1987 s 3 och 1991 s 564).
- 1990 - En person Z var ende styrelseledamot och firmatecknare i ett aktiebolag. Det har inte ansetts vara möjligt att – efter försäljning av en båt från bolaget till Z – med sakrättsligt bindande verkan överföra besittning av båten från bolaget till Z.
- 1987 - En travtränare överlät en andel i en av honom ägd häst. Förvärvaren har ansetts inte vinna skydd mot överlåtarens borgenärer redan genom avtalet om överlåtelsen (jfr 1916 s 656).
- 1985 - Vid förvärv av lös sak på exekutiv auktion har köparen ansetts redan genom själva inköpet vinna skydd mot utmätning för förre ägarens skuld.
- 1980 - Andrahandspantsättning av fordran på grund av entreprenadavtal, om vilken åtgärd gäldenären inte blivit underrättad, har ansetts inte gällande mot pantsättarens borgenärer. 31 § 1 st, jämfört med 10 §, skuldebrevslagen.
- 1978 - Sedan A enligt avbetalningskontrakt med ägarförbehåll sålt en bil till B, har A överlåtit sina rättigheter enligt kontraktet till C. Fråga, efter det att bilen utmätts för A:s skulder, huruvida C lämnat B sådan underrättelse om överlåtelsen att denna blivit gällande mot A:s borgenärer (jfr 1962 s 49).